

4 sierpnia 2025 r.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych – przykłady skutecznej ochrony przyrody w praktyce

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II: Dobre praktyki w ochronie przyrody – przykłady z terenu

- Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą
- Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków
- Współpraca z partnerami lokalnymi – case study
- Kluczowe zasady dobrych praktyk

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą
Przykłady udanych projektów przyrodniczych w Polsce i na świecie ilustrują, jak różnorodne działania – od ochrony konkretnych gatunków, przez rewitalizację ekosystemów, po edukację i zaangażowanie społeczności – mogą przynosić wymierne efekty dla środowiska i ludzi.

• Projekt „Serce dla przyrody w Karkonoskim Parku Narodowym”

Od 2024 roku realizowany jest program edukacyjny dla młodzieży, obejmujący warsztaty i zajęcia terenowe w trzech ośrodkach edukacyjnych Karkonoskiego Parku Narodowego. Celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej i poznawanie lokalnej przyrody przez młodych mieszkańców regionu.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą

Inicjatywa ma na celu nie tylko przekazanie wiedzy, ale także wzmocnienie poczucia odpowiedzialności za środowisko oraz zachęcenie do aktywnego udziału w jego ochronie.

• **Projekty WWF Polska i partnerów – ochrona łąk kwietnych i torfowisk**

Współpraca WWF i Air Wick umożliwiła objęcie ochroną ponad 150 ha cennych siedlisk, w tym inicjowanie odbudowy osuszonych torfowisk oraz tworzenie prywatnych rezerwatów przyrody. Działania te zwiększają retencję wody i odporność ekosystemów na zmiany klimatu.

Udana kooperacja WWF Polska z Klubem Przyrodników w Dolinie Rospudy zaowocowała zakupem działek w dolinie rzeki Konotop, na Mechowiskach Sulęczyńskich i Murawach nad Bobrem. W ramach projektu są chronione murawy kserotermiczne – wyjątkowe siedliska rzadkich gatunków roślin. Ten typ muraw zanika w Polsce ze względu na brak użytkowania.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą

- **Projekty WWF Polska i partnerów – ochrona łąk kwietnych i torfowisk**

Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra” – przy wsparciu WWF Polska i Air Wick – zakupiło kompleks działek w Dolinie Łachy z bardzo suchymi siedliskami, planując tam przywrócenie siedlisk odpowiednich dla susłów morełowanych, a następnie reintrodukcję tego gatunku.

Utrzymanie siedlisk lęgowych ptaków w odpowiednim stanie przyświeca z kolei działaniom prowadzonym przez Towarzystwo Przyrodnicze Alauda na Błotach Rakutowskich – kolejnym obszarze otoczonym opieką przy wsparciu Air Wick. Te działania to m.in. wypas koników polskich, które pasąc się, wypełniają tam szczególną misję: w miejscu, w którym zostawiają niższą roślinność – ptaki mogą żerować, a tam, gdzie zostawiają wyższą – może ona służyć ptakom za schronienie.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą

• Projekt LECA w Bieszczadach

Co-funded by
the European Union

Kompleksowy monitoring dużych drapieżników (wilków, niedźwiedzi, rysi) oraz wdrażanie rozwiązań ograniczających konflikty na linii człowiek-drapieżnik, np. „niedźwiedziooporne” kontenery na odpady.

W kwietniu 2023 r. Fundacja WWF Polska wraz z jedenastoma partnerami przystąpiła do międzynarodowej inicjatywy mającej na celu ochronę populacji dużych drapieżników występujących w Karpatach, w tym wypracowanie scenariuszy, które pozwolą na ich bezkonfliktowe sąsiedztwo z ludźmi. W 2023 roku zostały rozpoczęte działania terenowe w polskiej części Bieszczadów.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą

• Mała retencja leśna na Kujawach i Pomorzu

Innowacyjny projekt nawadniania lasów z wykorzystaniem wody z kopalni poprawił nawodnienie lasów, przywrócił ptactwo wodne i inne gatunki zwierząt.

Zbiorniki retencyjne na terenie zwanym Kaczmi Dołami w Leśnictwie Szczepanowo. To do nich popłynęła woda z odkrywkowej kopalni kruszywa w Wapiennie

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą

- **Rewitalizacja Płaskowyżu Lessowego w Chinach**

Projekt przekształcił zdegradowane tereny w zielone obszary poprzez tarasowanie, zalesianie i ograniczenie wypasu. W efekcie zwiększono pokrycie roślinnością o 25% - co znacznie ograniczyło erozję i przywróciło różnorodność biologiczną.

Według Banku Światowego projekt ten nie tylko przywrócił środowisko naturalne, ale także uwolnił 2,5 miliona ludzi od ubóstwa poprzez promowanie zrównoważonego rolnictwa i poprawę usług ekosystemowych.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

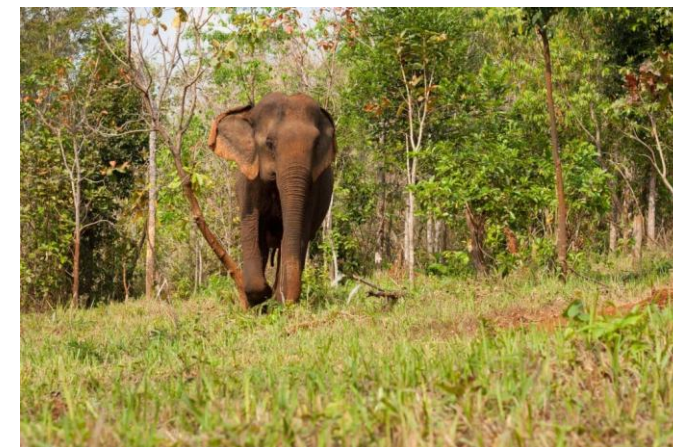
Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą

- **Ochrona słońi w Kambodży**

Projekt Wild Earth Allies chroni 1,7 mln akrów siedlisk słońi azjatyckich i wspiera lokalne społeczności w ograniczaniu konfliktów człowiek–zwierzę oraz wdrażaniu zrównoważonych praktyk rolniczych.

- **Restytucja torfowisk w Irlandii (LIFE „Living Bog”)**

W 2017 r. uruchomiono projekt, którego celem było przywrócenie 3000 ha torfowisk wysokich na obszarach Natura 2000. Zablokowano odpływy, podniesiono poziom wody, usunięto inwazyjne drzewa i zarośla, aby przywrócić pierwotne warunki hydrologiczne i ekologiczne, które umożliwiłyby pełne odnowienie torfowiska. Kluczem do sukcesu projektu było szerokie zaangażowanie interesariuszy.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą

• **Amazon Region Protected Areas (ARPA) w Brazylii**

W 2002 r. Brazylia uruchomiła program, który stał się największym na świecie projektem ochrony lasów tropikalnych. Ta inicjatywa ustanowiła połączenie zrównoważonego użytkowania i ścisłych obszarów chronionych o łącznej powierzchni około 150 milionów akrów w brazylijskiej Amazonii. Aby zapewnić sukces programu rząd Brazylii, WWF i jego partnerzy opracowali innowacyjne podejście, zapewniające długoterminową stabilność finansową obszarów chronionych, z których wiele to parki narodowe. Inicjatywa znana jako ARPA for Life została uruchomiona w 2014 r. i utworzyła fundusz w wysokości 215 milionów dolarów na tworzenie i skuteczne zarządzanie obszarami chronionymi w brazylijskiej Amazonii.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą

- **Ochrona łuskowców w Ugandzie**

Projekt chroni 800 akrów siedlisk czterech zagrożonych gatunków łuskowców, jednocześnie wspierając lokalnych rolników i edukując ich o znaczeniu tych ssaków dla ekosystemu (jeden osobnik łuskowca zjada do 70 milionów owadów rocznie i pomaga napowietrzać glebę, gdy kopie w poszukiwaniu mrówek i termitów).

Łuskowiec afrykański. Źródło obrazu: Manis temminckii, Creative Commons

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą

- **Ochrona wilka szarego w Yellowstone**

W 1995 roku naukowcy i obrońcy przyrody ponownie wprowadzili wilki szare do Yellowstone . Efekt był niesamowity. Wilki naturalnie kontrolowały populację łosi, co doprowadziło do efektu domina znanego jako kaskada troficzna.

- **Reef Restoration and Adaptation Program w Australii**

Program skupia się na Wielkiej Rafie Koralowej w Australii i stanowi największą inicjatywę na świecie mającą na celu pomoc ekosystemowi w przetrwaniu zmiany klimatu. Ta ambitna inicjatywa wykorzystuje innowacyjne techniki w celu odbudowy rafy i wzmocnienia jej odporności na zmiany klimatu.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Prezentacja przykładów udanych projektów przyrodniczych w Polsce i za granicą **Wspólne cechy sukcesu**

- Zaangażowanie społeczności lokalnych i partnerów instytucjonalnych
- Wykorzystanie nowoczesnych technologii i naukowych metod
- Długofalowe finansowanie i monitoring efektów
- Skupienie na ochronie bioróżnorodności oraz adaptacji do zmian klimatu

Te przykłady pokazują, że skuteczna ochrona przyrody wymaga współpracy, innowacyjności i konsekwentnego działania na wielu płaszczyznach – od lokalnej po globalną.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków opierają się na zintegrowanym podejściu, łączącym ochronę prawną, czynne zabiegi terenowe, monitoring, edukację oraz współpracę różnych interesariuszy. Kluczowe praktyki i strategie obejmują:

1. Ochrona czynna i bierna

- **Ochrona bierna** polega na ograniczeniu wpływu człowieka i pozostawieniu siedlisk oraz gatunków samym sobie, co sprawdza się w stabilnych, mało przekształconych ekosystemach.
- **Ochrona czynna** to aktywne działania, takie jak: koszenie łąk i wypas zwierząt (utrzymanie otwartych siedlisk stepowych i łąkowych), odtwarzanie zbiorników wodnych i utrzymywanie odpowiedniego poziomu wody (np. dla żółwia błotnego), restytucja i reintrodukcja gatunków na nowe stanowiska, zwalczanie gatunków inwazyjnych, budowa budek lęgowych i platform, zabezpieczanie miejsc rozrodu i zimowisk.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

2. Restytucja i renaturyzacja siedlisk

- Przywracanie zdegradowanych siedlisk do stanu naturalnego (np. blokowanie rowów melioracyjnych na torfowiskach, renaturyzacja terenów przemysłowych) oraz odbudowa populacji zagrożonych gatunków.

3. Monitoring i ewaluacja

- Regularne badania stanu siedlisk i populacji gatunków umożliwiają szybkie reagowanie na zagrożenia i ocenę skuteczności działań ochronnych.

4. Edukacja i zaangażowanie społeczne

- Podnoszenie świadomości ekologicznej poprzez warsztaty, szkolenia, publikacje i kampanie informacyjne. Zaangażowanie społeczności lokalnych zwiększa trwałość i akceptację działań.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

4. Edukacja i zaangażowanie społeczne (cd.)

Skuteczne inicjatywy edukacyjne w ochronie przyrody – zarówno w Polsce, jak i na świecie – wyróżniają się kilkoma kluczowymi cechami, które zwiększają ich oddziaływanie i trwałość:

1. Praktyczne, angażujące metody nauczania

Najefektywniejsze programy edukacyjne opierają się na aktywnym uczestnictwie: w warsztatach, projektach terenowych, grach, eksperymentach i działaniach w realnym środowisku. Uczniowie uczą się poprzez doświadczenie, np. segregując odpady, sadząc drzewa, prowadząc badania terenowe czy uczestnicząc w akcjach zwalczania IGO. Takie podejście rozwija umiejętności praktyczne i buduje trwałe postawy proekologiczne.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

2. Dostosowanie do grupy odbiorców i poziomu nauczania

Programy są projektowane z myślą o różnych grupach wiekowych – od przedszkolaków po studentów i dorosłych – oraz dostosowane do lokalnych realiów i potrzeb społeczności. Przykłady obejmują proste gry i piosenki dla najmłodszych, praktyczne projekty dla szkół podstawowych i średnich oraz specjalistyczne kursy na poziomie uniwersyteckim.

3. Współpraca i zaangażowanie społeczności

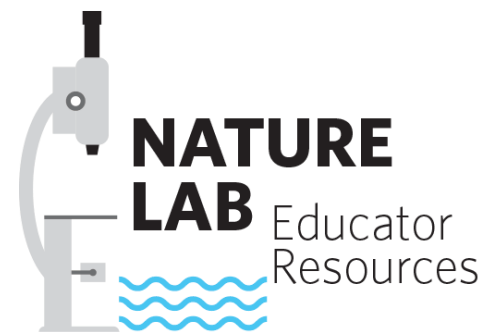
Skuteczne inicjatywy angażują lokalnych liderów, organizacje pozarządowe, instytucje naukowe i samorządy, a także rodziny i mieszkańców. Wspólne działania, takie jak warsztaty, akcje sadzenia drzew czy pielęgnacja parków, budują poczucie odpowiedzialności i wspólnoty wokół ochrony przyrody.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

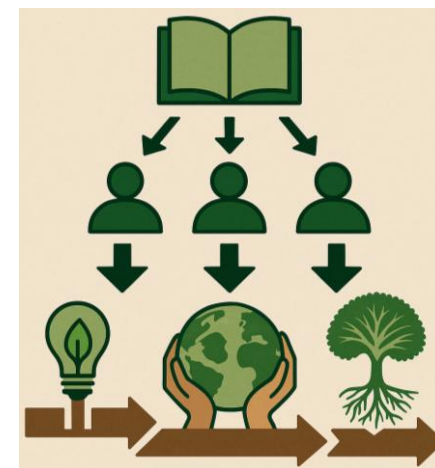
4. Wykorzystanie nowoczesnych technologii i innowacyjnych narzędzi

Programy edukacyjne coraz częściej sięgają po aplikacje mobilne, platformy internetowe, wirtualne laboratoria czy gry komputerowe, które zwiększają atrakcyjność i zasięg przekazu. Przykładem są międzynarodowe inicjatywy, jak GLOBE Program czy Nature Lab, które umożliwiają uczniom udział w globalnych projektach naukowych i wymianę danych.

5. Kaskadowy efekt edukacyjny

Inicjatywy kierowane do lokalnych liderów opinii czy nauczycieli mają potencjał do szerokiego oddziaływania – wiedza i postawy przekazywane są dalej, do kolejnych grup społecznych, co wzmacnia długofalowy efekt edukacyjny.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

6. Ewaluacja i trwałość rezultatów

Skuteczne projekty są regularnie oceniane pod kątem efektywności, trwałości rezultatów oraz wpływu na świadomość ekologiczną społeczności. Długofalowe korzyści i zmiana postaw są ważniejsze niż jednorazowe akcje.

7. Powiązanie z globalnymi i lokalnymi priorytetami

Najlepsze programy edukacyjne wpisują się w cele zrównoważonego rozwoju, ochronę bioróżnorodności i adaptację do zmian klimatu, a jednocześnie odpowiadają na lokalne wyzwania środowiskowe.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

5. Opracowanie i wdrażanie „map drogowych” ochrony

- Kompleksowe plany działań dla wybranych gatunków i siedlisk, zawierające cele, zadania, harmonogram i kryteria sukcesu, są podstawą skutecznej ochrony (np. „mapy drogowie” dla nietoperzy).

6. Współpraca instytucjonalna

- Skuteczne projekty są realizowane we współpracy leśników, naukowców, organizacji pozarządowych, administracji publicznej i lokalnych społeczności, co pozwala na lepsze wykorzystanie zasobów i wiedzy.

**EFFECTIVE PROJECT
COOPERATION
AND RESOURCE SHARING**

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

7. Przykłady konkretnych działań

- Wieszanie budek lęgowych i budowa platform dla ptaków oraz zabezpieczanie zimowisk nietoperzy.
- Budowa zimowisk dla płazów.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

7. Przykłady konkretnych działań

- Budowa przejść dolnych dla drobnych zwierząt kręgowych.
- Zwalczanie gatunków inwazyjnych (np. niecierpka barszczu Sosnowskiego).

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

7. Przykłady konkretnych działań

- Budowa siedlisk zastępczych dla owadów (zapylaczy).
- Kanalizacja ruchu turystycznego poprzez ścieżki edukacyjne i ograniczanie presji na wrażliwe siedliska.
- Zabezpieczanie i odtwarzanie siedlisk wodnych dla gatunków zależnych od wód.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

8. Wartość i efekty projektów

- Przykład: Kompleksowy projekt Lasów Państwowych objął ponad 14 800 ha siedlisk i 32 gatunki, poprawiając ich stan ochrony na obszarach Natura 2000.

Planując działania ochronne w stosunku do gatunków i siedlisk przyrodniczych niekiedy warto uwzględnić te gatunki i siedliska, które w wyniku przeprowadzonego Monitoringu Państwowego uzyskały ocenę stan ochrony: niewłaściwy (U1) lub zły (U2) oraz gatunki znajdujące się w Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych IUCN i siedliska priorytetowe.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

8. Wartość i efekty projektów (cd.)

Informacje o statusie gatunku lub siedliska (na poziomie biogeograficznym UE oraz poszczególnych państw członkowskich) można znaleźć wykorzystując **narzędzie internetowe Artykułu 17**, które zapewnia dostęp do ocen biogeograficznych UE i Państw Członkowskich dotyczących stanu ochrony typów siedlisk i gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, opracowanych w ramach procesu sprawozdawczego Dyrektywy Siedliskowej - Artykułu 17. Oceny te zostały przeprowadzone w okresie 2013-2018 (nowe oceny za okres 2019-2024 zostaną opublikowane prawdopodobnie dopiero w 2026 roku).

Link - <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/summary/>

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

8. Wartość i efekty projektów (cd.)

Narzędzie internetowe artykułu 17

Zaloguj się

Artykuł 17 > Podsumowanie gatunków

Oceny gatunków na poziomie biogeograficznym UE

Narzędzie internetowe Artykułu 17 zapewnia dostęp do ocen biogeograficznych UE i państw członkowskich dotyczących stanu ochrony typów siedlisk i gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, sporządzonych w ramach procesu sprawozdawczego przewidzianego w Dyrektywie Siedliskowej – Artykuł 17. Oceny te przeprowadzono w UE-25 w latach 2001–2006, w UE-27 w latach 2007–2012 i w UE-28 w latach 2013–2018.

Wybierz okres, grupę, a następnie gatunek należący do tej grupy.
Opcjonalnie, doprecyzuj zapytanie, wybierając jeden z dostępnych regionów biogeograficznych dla tego gatunku.
Po dokonaniu wyboru status ochrony można zwinualizować na mapie.

W „Arkuszu danych” znajdują się uwagi dotyczące każdej regionalnej i ogólnej oceny dla danego gatunku.
„Ślad audytu” obejmuje metody stosowane w umiynych ocenach biogeograficznych i uzasadnienia decyzji podjętych przez oceniających.

Okres...

Grupa...

Nazwa...

Bioregion...

2013-2018

Plazy

Bombina bombina

Kontynentalny

Filtr

Wyświetl informacje o karcie danych

Ślad audytu

Mapa

Uwaga : wiadze wyróżnione kursywą przedstawiają dane niewzglądane podczas przeprowadzania oceny (obecność marginalna, sporadyczna, wygasa wcześniejsza HD, informacja itp.)

Legenda:

FV

 Korzystny

XX

 Niezany

U1

 Niekorzystny-niewystarczający

U2

 Niekorzystny-zły

Aktualny wybór : 2013-2018, Plazy, Bombina bombina, kontynentalne. Załączniki Y, Y, N Pokaż wszystkie Plazy

Sprawozdania państw członkowskich

SM	Zasięg (km ²)			Populacja										Siedlisko dla gatunku			Perspektywy na przyszłość			Ocena ogólna						Powierzchnia dystrybucji (km ²)					
	Powierzchnia	Status (N-M)	Tendencja	FRR	Mn	Maksym	Najlepszy stosunek jakości do ceny	Jednostka	Typ est.	Metoda	Status (N-M)	Tendencja	FRR	Jednostka	Zajęte terytor.	Niezamieszkałe	Status	Tendencja	Zasięg prog.	Prosp. populacji	Hub. dla sp. prog.	Status	Aktualny CS	Aktualny trend CS	Poprz. CS	Poprzedni trend CS	Status Narodowy ch.	Trend CS Nat. z ch.	Dystrybucja	Metoda	% SM
NA	5200	U2	-	>	Nie dotyczy	Nie dotyczy	161	siedlisko 1x1	minimum	C	U2	-	>	Nie dotyczy	N	U1	-	slaby	slaby	slaby	U1	U1	-	U1	-	bez zmian	bez zmian	3700	B	1,51	
BG	41100	U2	-	>	Nie dotyczy	Nie dotyczy	179	siedlisko 1x1	minimum	B	U2	X	179	siedlisko 1x1	Nie dotyczy	XX	X	nierozumiany	nierozumiany	nierozumiany	XX	XX	X	FV	-	metoda	metoda	13100	B	5,36	
CZ	62000	U1	-	=	Nie dotyczy	Nie dotyczy	2167	siedlisko 1x1	oszacować	A	U2	-	>	Y	Y	U1	-	Dobry	slaby	slaby	U1	U1	-	U2	+	metoda	metoda	38400	A	15,71	
DE	72106	U2	-	>	5401	5454	5527,50	siedlisko 1x1	oszacować	B	U2	-	>	niejasności	N	N	U2	-	zły	zły	zły	U2	U2	-	U2	-	bez zmian	bez zmian	41300	B	16,89
DK	1273	U2	-	>	Nie dotyczy	Nie dotyczy	134	siedlisko 1x1	oszacować	B	U1	+	>	N	N	U1	X	slaby	slaby	Dobry	U1	U1	+	U2	+	Nie dotyczy	Nie dotyczy	1700	B	0,70	
Uzual kad	26600	U2	X	=	Nie dotyczy	Nie dotyczy	330	siedlisko 1x1	minimum	C	U2	-	X	Nie dotyczy	XX	XX	-	nierozumiany	slaby	slaby	XX	XX	-	Nie dotyczy	-	Nie dotyczy	Nie dotyczy	11300	C	4,62	
PL	273100	U2	-	=	Nie dotyczy	Nie dotyczy	1023	siedlisko 1x1	minimum	B	U1	-	Y	Y	Y	U1	-	Dobry	slaby	slaby	U1	U1	X	U1	X	bez zmian	bez zmian	101900	B	41,68	
RO	71900	U2	-	=	2	1000	200	siedlisko 1x1	minimum	B	U1	-	200	siedlisko 1x1	Y	XX	-	Dobry	Dobry	slaby	FV	FV	-	XX	-	bez zmian	bez zmian	29700	B	12,15	
Południowy-Wschód	2100	U2	-	=	Nie dotyczy	Nie dotyczy	1236	siedlisko 1x1	oszacować	B	U1	-	19000	I	Y	FV	-	Dobry	Dobry	nierozumiany	FV	U2	-	FV	-	wiedza	metoda	1300	B	0,53	
SI	2534	U2	-	=	Nie dotyczy	Nie dotyczy	80	siedlisko 1x1	minimum	B	U2	-	>	N	N	U2	-	Dobry	nierozumiany	zły	U2	U2	-	U2	-	bez zmian	bez zmian	2100	B	0,86	

Automatyczne oceny

Pokażwać

Oceny biogeograficzne UE

Państwa członkowskie/UE28	Powierzchnia	Zakres statusu	Tendencja	FRR	Mn	Maksym	Najlepszy stosunek jakości do ceny	Jednostka	Status populacji	Tendencja	FRR	Jednostka	Status siedliska dla gatunku	Tendencja	Zasięg prog.	Prosp. populacji	Hub. dla sp. prog.	Status Przyszły prog.	Aktualny CS	Aktualny trend CS	2012 CS	Trend CS w 2012 roku	Status Narodowy ch.	Trend CS Nat. z ch.	Status 2001-06 z prognozą wsteczną	Cel 1
UE28	557913	U2	-		10713	11964	11807,5	siedlisko 1x1	U2	-			U2	-				U2	MTX	-	U2	X	nong	nong	U1	C

Bieżący zbiór danych jest przeznaczony tylko do odczytu, więc nie można dodać wniosków.

Informacja prawna: W narzędziu internetowym przechowywana jest minimalna ilość danych osobowych (w tym przypadków uwagi zgłoszonych w trakcie konsultacji publicznych). Dane te są niezbędne do działania narzędzia i są dostępne wyłącznie dla administratorów narzędzia.
Dane dotyczące rozmieszczenia dla Francji (sprawozdawczość za lata 2013–2018) zostały skorygowane po oficjalnym złożeniu przez Francję sprawozdania na mocy artykułu 17. Mapy wyświetlane za pośrednictwem tego narzędzia internetowego uwzględniają te korekty, natomiast wartości w polu Powierzchnia rozmieszczenia (km²) użyte do oceny biogeograficznej UE opierają się na pierwotnym sprawozdaniu na mocy artykułu 17 złożonym przez Francję. Więcej szczegółów znajduje się w części dotyczącej opinii w kopercie sprawozdawczej CDR.

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

8. Wartość i efekty projektów (cd.)

Article 17 web tool

Article 17 > Species progress

Species assessments at EU biogeographical level

Choose a period, a group, a conclusion type and press the *Filter* button. You will get an overview of the assessment for the species in that group over the various biogeographical regions. Move the mouse over each cell in order to get more details about that assessment. Clicking on each cell will lead you to the full detailed page of that species in the chosen region.

Period...
2013-2018

Group...
Amphibians

Conclusion...
overall assessment

Filter

Note: The conservation status colours are explained on mouse over. Rows in italic shows data not taken into account when performing the assessments (marginal presence, or data).

Legend: FV Favourable XX Unknown U1 Unfavourable-Inadequate U2 Unfavourable-Bad

Current selection: 2013-2018, Amphibians, overall assessment.

Species	Regions													
	ALP	ATL	BLS	BOR	CON	MAC	MED	PAN	MATL	STE	MBAL	MMAC	MMED	MBLS
Alytes cisternasii							U1							
Alytes dickhilleni							U2							
Alytes muletensis							U1							
Alytes obstetricans	U1	U2			U2		U1							
Bombina bombina	U1	U2	XX	U1	U1		U1	FV		FV				
Bombina pachypus	U2				U2		U2							
Bombina variegata	U1	U2			U2		U1	U1						
Bufotes boulengeri							FV							
Bufotes siculus							FV							
Bufotes viridis	U1	U2	FV	XX	U1		FV	U1		FV				
Calotriton arnoldi							U1							
Calotriton asper	U1	U2					FV							
Chioglossa lusitanica		U1					U1							
Discoglossus galganoi		FV					XX							

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Skuteczne działania na rzecz ochrony siedlisk i gatunków

Skuteczna ochrona siedlisk i gatunków wymaga połączenia działań prawnych, czynnych zabiegów terenowych, stałego monitoringu, edukacji oraz współpracy wielu podmiotów. Działania te muszą być dostosowane do lokalnych warunków i oparte na najlepszych praktykach oraz aktualnej wiedzy naukowej.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

Efektywna współpraca z partnerami lokalnymi jest kluczowym czynnikiem sukcesu projektów z zakresu ochrony przyrody. Przykłady z Polski i ze świata pokazują, że zaangażowanie społeczności, samorządów, organizacji pozarządowych i biznesu prowadzi do trwałych i szeroko akceptowanych rezultatów.

Przykład 1: Fundusz Żubra i Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze (Polska)

Fundusz Żubra (marka Kompanii Piwowskiej) we współpracy z Fundacją Dziedzictwo Przyrodnicze realizuje projekty tworzenia mikrorezerwatów i „wiecznych lasów” w Karpatach i Puszczy Boreckiej.

- Mikrorezerваты chronią kluczowe siedliska i drzewa lęgowe dla rzadkich gatunków ptaków (np. orzeł przedni, bocian czarny, sóweczka), a także porostów.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

Przykład 1: Fundusz Żubra i Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze (Polska)

- „Wieczne lasy” powstają na wykupionych gruntach, które pozostają poza ingerencją człowieka, stając się ostoją dla wielu gatunków i naturalnym regulatorem klimatu.

Cechy skutecznej współpracy:

- Połączenie wiedzy naukowców, praktyków i lokalnych społeczności.
- Wsparcie finansowe i promocyjne ze strony biznesu.
- Aktywne włączanie mieszkańców w działania ochronne i edukacyjne.
- Szybka reakcja na lokalne zagrożenia (np. wsparcie Biebrzańskiego Parku Narodowego podczas pożarów).

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

Przykład 2: Poznań – miejskie ogrody społeczne i edukacyjne

Miasto Poznań, we współpracy z lokalnymi NGO i placówkami edukacyjnymi, realizuje program tworzenia ogrodów społecznych i kieszonkowych parków w gęsto zabudowanych dzielnicach.

- Ogrody są współtworzone i pielęgnowane przez mieszkańców, dzieci i nauczycieli.
- Powstają jako miejsca rekreacji, nauki i integracji społecznej, zwiększając dostępność zieleni w mieście.

Cechy skutecznej współpracy:

- Współprojektowanie rozwiązań z mieszkańcami (co-production).

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

Przykład 2: Poznań – miejskie ogrody społeczne i edukacyjne

Cechy skutecznej współpracy (cd.):

- Otwartość na różnorodne potrzeby użytkowników.
- Wzmacnianie lokalnej tożsamości i poczucia odpowiedzialności za przestrzeń publiczną.

Przykład 3: Kontrola pożarów buszu w Ghanie (Afryka)

Ghana Wildlife Society wraz z lokalną strażą pożarną i społecznościami wdrożyła program kontroli pożarów buszu w rezerwacie Afadjato Agumatsa.

- Wspólne działania doprowadziły do ograniczenia strat w uprawach i zwiększenia zbiorów lokalnych roślin użytkowych.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

Przykład 3: Kontrola pożarów buszu w Ghanie (Afryka)

Cechy skutecznej współpracy:

- Formalne i nieformalne sojusze między instytucjami, NGO i społecznościami.
- Wzrost zaufania i poczucia współodpowiedzialności.
- Wymierne korzyści ekologiczne i społeczne (redukcja strat, wzrost dochodów).

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

Przykład 4: Ochrona lęgowiska żółwia błotnego Cudnochy (Polska)

Członkowie Stowarzyszenia „Człowiek i Przyroda” wspólnie z pracownikami Citibank w Olsztynie - partnera biznesowego UNEP/GRID-Warszawa, chronią jedno z większych lęgowisk żółwia błotnego na terenie Mazurskiej Ostoi Żółwia Baranowo (PLH280055).

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

Kluczowe wnioski z case studies:

- Lokalna wiedza i zaangażowanie są niezbędne do skutecznej ochrony przyrody – mieszkańcy znają najlepiej swoje otoczenie i realne wyzwania.
- Wspólne planowanie, edukacja i partycypacja zwiększają trwałość efektów i akceptację społeczną.
- Partnerstwo różnych sektorów (NGO, biznes, samorząd, nauka) pozwala na lepsze wykorzystanie zasobów i innowacyjne podejście do problemów.
- Szybka reakcja na lokalne potrzeby oraz przejrzysta komunikacja budują zaufanie i motywują do długofalowego zaangażowania.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

Organizacje napotykają wiele wyzwań podczas budowania partnerstw lokalnych. Najważniejsze z nich to:

- Brak zaufania i kapitału społecznego

Współpraca wymaga wzajemnego zaufania między różnymi środowiskami, grupami społecznymi i liderami. Niski poziom kapitału społecznego utrudnia nawiązywanie trwałych relacji i skuteczne działanie.

- Niedostateczne zasoby i kompetencje

Często organizacje nie dysponują wystarczającymi zasobami – zarówno finansowymi, jak i kadrowymi – ani kompetencjami do prowadzenia negocjacji, reprezentowania interesów czy realizacji wspólnych działań na odpowiednim poziomie.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

- Sceptycyzm i brak zrozumienia w społeczności lokalnej

Nie wszyscy mieszkańcy czy instytucje widzą sens partnerstwa lub korzyści płynące ze wspólnych działań. Przekonanie społeczności do współpracy bywa trudne, zwłaszcza w przypadku tematów kontrowersyjnych lub dotyczących grup marginalizowanych.

- Konflikty interesów i rywalizacja

Władze samorządowe mogą postrzegać partnerstwa jako konkurencję, a nie sojusznika. Zdarzają się konflikty interesów na szczeblu lokalnym, różnice w celach i oczekiwaniach partnerów czy obawy o utratę autonomii przez poszczególne organizacje.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

- Brak liderów i niska aktywność społeczna

Trudności sprawia znalezienie osób gotowych do pełnienia roli lidera, a także ogólnie niska aktywność mieszkańców i brak perspektywicznego myślenia oraz planowania strategicznego wśród partnerów.

- Problemy komunikacyjne i biurokracja

Słaby przepływ informacji, brak przejrzystości, zbyt duża biurokracja oraz niewystarczające wsparcie z zewnątrz mogą zniechęcać do współpracy i utrudniać realizację wspólnych celów.

- Nierealistyczne oczekiwania i „słomiany zapał”

Partnerstwa wymagają czasu i zaangażowania, a efekty nie pojawiają się od razu. Zbyt wygórowane oczekiwania lub utrata motywacji mogą prowadzić do rozpadu współpracy.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Współpraca z partnerami lokalnymi – case study

- Trudności w utrzymaniu trwałości partnerstwa

Wiele partnerstw powstaje na potrzeby konkretnych projektów, co utrudnia budowanie długofalowej, systematycznej współpracy wykraczającej poza pojedyncze inicjatywy.

Pokonanie tych wyzwań wymaga świadomego budowania zaufania, inwestowania w rozwój kompetencji, jasnej komunikacji, elastyczności i długofalowego podejścia do współpracy.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Kluczowe zasady dobrych praktyk

Kluczowe zasady dobrych praktyk w ochronie przyrody i projektach przyrodniczych obejmują szereg uniwersalnych wytycznych, które mają na celu **ochronę środowiska**, **racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi** oraz **zapewnienie trwałości i pozytywnego wpływu realizowanych działań**. Do najważniejszych należą:

- **Zasada „nie czyn poważnych szkód”** – każdy projekt powinien być zaplanowany i realizowany tak, aby nie powodować znaczących negatywnych skutków dla środowiska, zgodnie z wymogami prawa krajowego i unijnego.
- **Trwałość rezultatów** – projekty muszą przynosić trwałe efekty, a ich pozytywny wpływ na środowisko powinien być zachowany także po zakończeniu realizacji.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Kluczowe zasady dobrych praktyk

- **Możliwość replikacji rozwiązań** – dobre praktyki to takie, które można wdrożyć w innych miejscach lub projektach, zwiększając ich oddziaływanie.
- **Realna poprawa stanu środowiska** – projekty powinny prowadzić do konkretnych, mierzalnych rezultatów, takich jak ochrona bioróżnorodności, poprawa jakości powietrza, wody czy gleby.
- **Zrównoważony rozwój** – należy dążyć do równowagi między rozwojem społecznym, gospodarczym i ochroną środowiska, np. poprzez promowanie zrównoważonej turystyki, produkcji czy urbanizacji.
- **Ochrona i przywracanie ekosystemów** – działania powinny koncentrować się na ochronie istniejących siedlisk, przywracaniu zdegradowanych terenów oraz wspieraniu rodzimej flory i fauny.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Kluczowe zasady dobrych praktyk

- **Współpraca i partycypacja społeczna** – angażowanie lokalnych społeczności, ekspertów, wolontariuszy oraz konsultacje z przyrodnikami zwiększają skuteczność i akceptację projektów.
- **Edukacja, informacja oraz kształtowanie postaw proekologicznych** – prowadzenie działań edukacyjnych oraz rzetelne informowanie o celach i efektach projektu, które mają na celu budowanie świadomości społecznej na temat wartości przyrodniczych i konieczności ich ochrony.
- **Monitoring i inwentaryzacja** – regularna inwentaryzacja gatunków, monitorowanie efektów oraz aktualizacja danych pozwalają na szybką reakcję na niekorzystne zmiany i lepsze zarządzanie projektem.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Kluczowe zasady dobrych praktyk

- Odpowiedzialne gospodarowanie odpadami – odpady roślinne należy kompostować/pryzmować na miejscu.
- Unikanie gatunków inwazyjnych – nie należy wprowadzać do środowiska obcych, inwazyjnych gatunków roślin i zwierząt, a także informować o nich uczestników projektu.
- Łączność ekologiczna – zapewnienie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację gatunków i wymianę genetyczną.
- Dostosowanie działań do cyklu życia przyrody – np. prace pielęgnacyjne prowadzić poza okresem lęgowym ptaków.
- Zachowanie różnorodności biologicznej – ochrona wszystkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, aby zapewnić ciągłość istnienia i stabilność ekosystemów.

Dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania w realizacji projektów przyrodniczych

Blok II. Kluczowe zasady dobrych praktyk

- **Ochrona walorów krajobrazowych** – dbanie o krajobraz, zadrzewienia oraz zieleń w miastach i wsiach, co wpływa na estetykę i funkcjonowanie ekosystemów.
- **Działalność oparta na podstawach naukowych** – decyzje dotyczące ochrony przyrody powinny być podejmowane na podstawie aktualnej wiedzy naukowej oraz inwentaryzacji przyrodniczej danego obszaru.

Te zasady są podstawą dobrych praktyk w projektach przyrodniczych, skutecznej ochrony przyrody i realizacji jej głównych celów, takich jak zachowanie stabilności ekosystemów, ochrona dziedzictwa geologicznego oraz zapewnienie trwałości procesów ekologicznych.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zapraszam na przerwę

Fundusze Europejskie

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych
ul. Kolejowa 5/7, 01-217 Warszawa

Punkt dla Przyrody

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych